

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatelek **a) L. V.**, **b) nezl. I. D. V.**, zastoupených JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, za účasti **Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2004, č. j. 46 Az 507/2003 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna JUDr. Ireny Slavíkové, advokátky se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, **se určuje** částkou 2320,50 Kč. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 25. 11. 2002, č. j. OAM-3582/VL-11-C10-2002, nebyl stěžovatelkám udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo vysloveno, že se na ně nevztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podaly stěžovatelky žalobu, o které rozhodl krajský soud napadeným rozsudkem tak, že ji zamítl, neboť si správní orgán opatřil dostatek podkladů pro své rozhodnutí, řádně zjistil skutečný stav věci a rozhodnutí dostatečně odůvodnil.

Ve včas podané kasační stížnosti stěžovatelky namítly, že při projednávání jejich žádosti o azyl správní orgán porušil ust. § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 a § 46 odst. 1 správního řádu, přičemž zde není logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně, což způsobuje nezákonnost rozhodnutí. Dále uvedly, že v zemi původu jsou ohroženy na životě, přičemž stát takové poměry trpí a podporuje. Správní orgán měl využít možnosti a udělit jim humanitární azyl. Stěžovatelky se odvolávají též na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas z roku 1991 a ve věci Vilvarajah z roku 1991, neboť existuje reálná obava, že budou po svém návratu do vlasti mučeny či podrobeny nelidskému a ponižujícímu zacházení. Poukazují rovněž na čl. 53 Příručky postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků vydané Vysokým komisařem v lednu 1992. Navrhly zrušení rozhodnutí a vrácení věci zpět k dalšímu řízení. Současně požádaly, aby soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek, nařídil veřejné projednání ve smyslu ust. § 30 a § 138 o. s. ř. a ustanovil jim tlumočníka. V podání ze dne 10. 11. 2004 nazvaném doplnění kasační stížnosti stěžovatelky uvedly, že po celou dobu řízení o udělení azylu nebyl stěžovatelce b) ustanoven opatrovník dle ust. § 92 zákona o azylu, čímž došlo k nezákonnému způsobu vedení azylového řízení.

V dalším doplnění kasační stížnosti ze dne 24. 1. 2005 stěžovatelky uvedly, že podávají kasační stížnost z důvodů uvedených „v ust. § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb.“, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť krajský soud projednal předmětnou věc v rozporu s platným právním řádem.

Správní orgán ve svém vyjádření uvedl, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Navrhl zamítnutí jak kasační stížnosti, tak i návrhu na přiznání odkladného účinku.

Ze správního spisu, který soudu předložil správní orgán, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Stěžovatelka a) podala dne 25. 7. 2002 jménem svým a jménem své dcery návrh na zahájení řízení o udělení azylu. Dne 25. 9. 2002 byl se stěžovatelkou veden, v ruském jazyce za účasti tlumočníka, pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky, ze kterého byl vyhotoven protokol. Stěžovatelka uvedla, že v Moldavsku měla problémy s bývalým manželem, který se ji a jejich dceru pokusil zabít. Vzhledem k okolnosti, že manžel měl být propuštěn z vězení, rozhodla se stěžovatelka a), že společně se svou dcerou odejde do České republiky. Zde by si chtěla založit firmu a získat trvalý pobyt. Do České republiky přicestovala dne 26. 6. 2001, pokusila si zde zařídit podnikání, posléze požádala o azyl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnosti podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím

zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Dle ust. § 106 odst. 3 s. ř. s. nemá-li kasační stížnost všechny náležitosti již při jejím podání, musí být tyto náležitosti doplněny ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení, kterým byl stěžovatel vyzván k doplnění podání. Jen v této lhůtě může stěžovatel rozšířit kasační stížnost na výroky dosud nenapadené a rozšířit její důvody. Tuto lhůtu může soud na včasnou žádost stěžovatele z vážných důvodů prodloužit, nejdéle však o další měsíc. Dle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

S ohledem na fakt, že stěžovatelky uvedly jako právní důvod své kasační stížnosti ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je třeba se nejprve vyjádřit k dopadu tohoto ustanovení. Nesprávné právní posouzení věci spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Další stěžovatelkami namítané porušení ustanovení správního řádu správním orgánem lze podřadit pod stížní důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nikoliv pod stížní důvod dle písm. c) nebo d) tohoto ustanovení, který lze interpretovat následovně. Skutková podstata může být se spisy v rozporu tehdy, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, ve spisu obsažený vede k jiným skutkovým závěrům, než jaké učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech tehdy, chybí-li v těchto spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem nebo je-li nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí Krajského soudu v Praze neshledal. S ohledem na konstrukci stížních bodů, které jsou pouze obecným poukazem stěžovatelek na některá ustanovení správního řádu, Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod nebo Příručky postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků, která byla dle jejich názoru porušena, aniž by upřesnily, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí správního orgánu v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení daných skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“; proto stěžovatelky nemohou v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věci, pokud samy neuvedou skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí.

Pokud stěžovatelky ve své kasační stížnosti odkázaly na dvě rozhodnutí Evropského soudního dvora, aniž by specifikovaly, v čem se týkají jejich kauzy, Nejvyšší správní soud k těmto odkazům nepřihlédl, a to s ohledem na dispoziční zásadu, která ovládá celé kasační řízení a ze které vyplývá, že Nejvyšší správní soud není oprávněn, ale ani povinen, dohledávat stížní body za stěžovatele, tedy v tomto případě hledat spojitost mezi uvedenými judikáty a souzenou věcí.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelky vyjádřily nesouhlas s postupem správního orgánu, který neustanovil stěžovatelce b) opatrovníka pro správní řízení. S ohledem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud k tomuto bodu nepřihlíží. Považuje však za nutné uvést, že dle české právní úpravy je zákonným zástupcem nezletilého dítěte prvotně rodič dítěte (ust. § 31 a § 36 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů). Opatrovníka je dítěti možné ustanovit až v případě, že nemá zákonného zástupce, nebo je-li to třeba k ochraně jeho práv [ust. § 16 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení

(správní řád), ve znění pozdějších předpisů]. V souzené věci je zřejmé, že stěžovatelka b) přicestovala do České republiky se svojí matkou, stěžovatelkou a), přičemž z prohlášení matky učiněného před správním orgánem je zřejmé, že zájmy obou jsou shodné, tedy obě chtějí v České republice získat azyl. Proto v řízení nevznikla potřeba ustanovení opatrovníka stěžovatelce b) a postup správního orgánu byl tedy správný.

S ohledem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. shledal Nejvyšší správní soud jako nadbytečný požadavek stěžovatelek na nařízení veřejného projednání věci, a to vzhledem ke konstrukci stížních námitek. Nadbytečným shledal i návrh stěžovatelek na ustanovení tlumočníka, neboť ve věci nebylo nařízeno jednání.

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud odkazuje na konstantní judikaturu, která chápe azyl jako právní institut, který není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv, tak jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána (podle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, č. j. 6 A 709/2001 - 21). Proto, i když se stěžovatelky mohou v zemi svého původu cítit jednáním bývalého manžela stěžovatelky a) ohroženy, nelze jim dle platného právního řádu udělit azyl, neboť neprokázaly splnění azylově relevantních skutečností.

Za těchto okolností přezkoumal Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu v intencích ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnily stěžovatelky ve své kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ze všech shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost jako nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 citovaného zákona, dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Stěžovatelky podaly návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ust. § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelky v soudním řízení úspěch neměly, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznesl, proto mu ho soud nepřiznal.

Stěžovatelkám byla pro toto řízení před soudem ustanovena zástupcem advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1 x 1000 Kč a 1 x 800 Kč za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci a 2 x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 4 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), celkem 1950 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny

za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“). Částka daně, vypočtená dle ust. § 37 a § 47 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty, činí 370,50 Kč.Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 2320,50 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud nepřihlédl při stanovení výše odměny k podání zástupkyně stěžovatelek ze dne 9. 3. 2005 nazvanému „Sdělení o doposud učiněných úkonech právní služby“, v němž požadovala přiznání odměny za zastupování ve výši 4302 Kč, a to z následujících důvodů. Zákon podmiňuje přiznání odměny zástupci stěžovatele uskutečněním úkonů, které tento zástupce v řízení vykoná. Takovými úkony se rozumí pouze ty, které je třeba učinit k bránění nebo uplatnění práv stěžovatele, za kterého zástupce v řízení jedná. Za tyto úkony však nelze považovat taková podání, v nichž nejsou uvedeny žádné nové okolnosti, vztahující se ke skutkovým nebo právním úvahám, zejména pouze formální a bezobsažné doplnění kasační stížnosti, že „bylo porušeno ust. § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. tím, že krajský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem.“ K požadavku zástupkyně na odměnu „za studium spisu u Krajského soudu v Praze a za kolky na kopie dokumentů u KS v Praze“ Nejvyšší správní soud uvádí, že odměna za studium spisu je součástí odměny přiznané zástupkyni dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky a že u částky zaplacené za kopii dokumentů nebylo prokázáno, že se jedná o účelně vynaložené hotové výdaje.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. března 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu